

კოალიცია

დამოუკიდებელი და გამჭვირვალე
მართლმსაჯულებისთვის

საერთაშორისო
გამჭვირვალობა
საქართველო

დამიანის უფლებების წაღვლასა და მონიტორინგის ცენტრი

EMC

Human Rights Education and Monitoring Center

PHR

პრობლემა
რეზიუმე
პროცესი

სასამართლო სისტემა: რეფორმები და პერსპექტივები

11 მაისი, 2017

USAID

ამერიკელი ხალხისგან

EAST • WEST
MANAGEMENT
INSTITUTE

კანონის უზენაესობის მხარდაჭერა
საქართველოში (PROLoG)

მოსამართლეთა დამოუკიდებლობის გარანტიები

(საქმეთა განაწილება და სპეციალიზაცია, სასამართლოს
ადმინისტრირება და თავმჯდომარეები, შეფასება და
დაწინაურება, კომუნიკაციის წესი)

კოალიცია

დამოუკიდებელი და გამჭვირვალე
მართლმსაჯულებისთვის

მოქმედი რიგითობის წესის საფრთხეები

- არ არსებობს შემოწმების მექანიზმი საქმეთა განაწილება მოხდა თუ არა რიგითობის მიხედვით;
- თავმჯდომარის მიერ საგამონაკლისო შემთხვევების გამოყენების საფუძვლები ფართო და ბუნდოვანია;
- თავმჯდომარე არ გამოსცემს ბრძანებას და არ ასაბუთებს რიგითობის გვერდის ავლით საქმის განაწილებას;
- სააპელაციო და უზენაეს სასამართლოებში კიდევ უფრო რთულად შესამოწმებელია რიგითობის წესის დაცვა

კოალიცია

დამოუკიდებელი და გამჭვირვალე
მართლმსაჯულებისთვის

ელექტრონული განაწილების სისტემის ხარვეზები

- საქმეთა ელ. განაწილების პრინციპები კანონში დაზუსტებული არ არის (საქმეთა წონები, პროცედურები);
- ბუნდოვანია ელ. სისტემის შეფერხებისას როგორ ნაწილდება საქმეები და რა იქნება თავმდჯომარის როლი;
- კითხვის ნიშნის ქვეშ დგას თანაბარი და სამართლიანი განაწილება;
- განსაკუთრებულ შემთხვევაში, როცა საჭიროა საქმე სხვა მოსამართლეს გადაიწიროს (მაგალითად აცილება) როგორი პროც

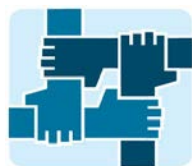

კოალიცია

დამოუკიდებელი და გამჭვირვალე
მართლმსაჯულებისთვის

მოსამართლეთა სპეციალიზაცია

- თავმჯდომარის გადაწყვეტილებით საქმის განხილვის დავალება სხვა შემადგენლობაში;
- ვიწრო სპეციალიზაციის ჯგუფებში მოსამართლეთა განაწილება თავმჯდომარის მხრიდან;
- სპეციალიზაციის დარღვევით დანიშვნები და უზენაეს სასამართლოში საქმეთა განხილვის პრაქტიკა;

კოალიცია

დამოუკიდებელი და გამჭვირვალე
მართლმსაჯულებისთვის

რეკომენდაციები

- ელ. განაწილების წესის დროული და სრულყოფილი ამოქმედება;
- კანონის დონეზე საქმეთა განაწილების პრინციპების და საგამონაკლისო წესის გაწერა;
- თავმჯდომარის როლის შენარჩუნების ნაცვლად, ადგილობრივი საბჭოების შექმნა;
- ვიწრო თემატურ ჯგუფებში მოსამართლეების განაწილება საბჭოს მიერ;
- თავმჯდომარის მიერ საქმის განხილვის დავალება მხოლოდ საგამონაკლისო წესით და შესაბამისი დასაბუთებით.

კოალიცია

დამოუკიდებელი და გამჭვირვალე
მართლმსაჯულებისთვის

თავმჯდომარეთა თანამდებობაზე დანიშვნის წესი

- სასამართლოში ჩატარებული ბოლო კვლევები მოწმობს, რომ თავმჯდომარეთა გამწესების წესი გადასახედია;
- ვენეციის კომისიის 2014 წლის დასკვნა;
- CCJE – 2016 წლის ანგარიში;
- კიევის რეკომენდაციები 2010 წელი;

კოალიცია

დამოუკიდებელი და გამჭვირვალე
მართლმსაჯულებისთვის

ადმინისტრირებასთან დაკავშირებული სხვა საკითხები

- მენეჯმენტის რგოლებს შორის ფუნქციათა დუბლირება (საერთო სასამართლოების დეპარტამენტი, მენეჯმენტის დეპარტამენტი, სასამართლო მენეჯერები, თავმჯდომარეები);
- მენეჯმენტის დეპარტამენტის როლის ბუნდოვანება;
- თავმჯდომარის უფლებამოსილების დაკისრების ხარვეზიანი წესი.

კოალიცია

დამოუკიდებელი და გამჭვირვალე
მართლმსაჯულებისთვის

რეკომენდაციები

- დადგინდეს მოსამართლეების მიერ თავმჯდომარეების არჩევითობა და შესაბამისი კრიტერიუმები;
- უფლებამოსილების დაკისრებისთვის კანონით დადგინდეს ვადა და მიეცეს საგამონაკლისო ხასიათი;
- მენეჯმენტის დეპარტამენტის ფუნქციები გადაიხედოს და დაზუსტდეს კანონში;
- გაძლიერდეს სასამართლოს მენეჯერის ფუნქციები სასამართლოს ადმინისტრირებაში.

კოალიცია

დამოუკიდებელი და გამჭვირვალე
მართლმსაჯულებისთვის

მოქმედი შეფასების სისტემის ხარვეზიანობა

- კანონი არ განსაზღვრავს პერიოდული შეფასების შესაძლებლობას;
- საბჭოს გადაწყვეტილებით დამტკიცებული შეფასების წესის მიზნები ბუნდოვანია;
- შეფასება ხარისხობრივ კრიტერიუმებს არ ეფუძნება და შეიცვას რისკებს ინდ. მოსამართლის დამოუკიდებლობისთვის;

კოალიცია

დამოუკიდებელი და გამჭვირვალე
მართლმსაჯულებისთვის

მოსამართლეთა დაწინაურების და უკონკურსოდ გადაყვანის ინსტიტუტი

- ზემდგომ ინსტანციაში გადაყვანა გამართული შეფასების სისტემის გარეშე ხორციელდება;
- კრიტერიუმის განსაზღვრა კანონის ნაცვლად საჭოს აქტით განხორციელდა ნაჩქარევად;
- დაწინაურებისა და უკონკურსოდ გადაყვანის მექანიზმებს შორის შინაარსობრივი განსხვავება ბუნდოვანია;

კოალიცია

დამოუკიდებელი და გამჭვირვალე
მართლმსაჯულებისთვის

რეკომენდაციები

- საბჭოს ნაცვლად კანონმ განსაზღვროს პერიოდული შეფასების მიზნები და პრინციპები;
- კანონში გაჩნდეს მოსამართლის დაცულობის გარანტიები, მათ შორის, შეფასების შედეგის გადასინჯვის მექანიზმი;
- გაუმჯობესდეს შეფასების კომპონენტები და შეფასების შედეგად დანამატის გაცემა შეიზღუდოს;
- მოსამართლეთა გადაადგილებასთან დაკავშირებით მიღებული გადაწყვეტილებები დასაბუთდეს და დაექვემდებაროს გასაჩივრებას;
- კარიერულ წინსვლასთან დაკავშირებული კრიტერიუმები და პროცედურები აღწეროს კანონში

კოალიცია

დამოუკიდებელი და გამჭვირვალე
მართლმსაჯულებისთვის

მოქმედი კომუნიკაციის წესის ხარვეზები

- კანონმდებლობა ვერ უზრუნველყოფს მოსამართლეების დაცვას სისტემის შიგნიდან მომდინარე ზეგავლენებისგან; არასათანადო კომუნიკაციის შემთხვევებზე საბოლოო გადაწყვეტილებას სასამართლოების თავმჯდომარეები იღებენ, რომელიც იუსტიციის უმაღლეს საბჭოში არ საჩივრდება;
- მოსამართლეებისთვის არ არის უზრუნველყოფილი იუსტიციის უმაღლესი საბჭოსთვის მიმართვის შესაძლებლობა აკრძალული კომუნიკაციის შემთხვევებში.
- მოსამართლეთან აკრძალული კომუნიკაციის არსებული დეფინიცია არაა საკმარისად განჭვრეტადი;
- კანონით ნათლად არაა გამოკვეთილი მოსამართლის პასუხისმგებლობის საფუძვლები კომუნიკაციის წესის დარღვევისას, რაც ასუსტებს მოსამართლეთა ანგარიშვალდებულების სისტემას და აჩენს მისი ბოროტად გამოყენების რისკებს.

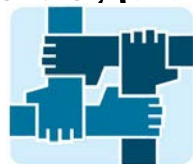

კოალიცია

დამოუკიდებელი და გამჭვირვალე
მართლმსაჯულებისთვის

რეკომენდაციები

- აკრძალული კომუნიკაციის შემთხვევაში მოსამართლეებს მიენიჭოთ იუსტიციის უმაღლესი საბჭოსათვის მიმართვის უფლება, სადაც პროცესი გამჭვირვალედ უნდა წარიმართოს და გადაწყვეტილებები კოლეგიური წესით იქნას მიღებული;
- დაზუსტდეს არასათანადო კომუნიკაციის მოცულობა და პირთა წრე;
- ნათლად გაიმიჯნოს კომუნიკაციის წესის დარღვევის შემთხვევები დანაშაულის შემადგენლობისგან;
- ex parte კომუნიკაციის შემთხვევაში კანონით განისაზღვროს სასამართლოს ვალდებულება ამის შესახებ შეატყობინოს როგორც შესაბამის ორგანოს, ასევე პროცესის მხარეებს;
- იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს მიერ პროაქტიულად გამოქვეყნდეს მოსამართლეებთან კომუნიკაციის წესის დარღვევის თითოეული შემთხვევის შესახებ ინფორმაცია.

კოალიცია

დამოუკიდებელი და გამჭვირვალე
მართლმსაჯულებისთვის